

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет гідрометеорології і екології
Кафедра агрометеорології та агроєкології

Силабус курсу
ЛАНДШАФТОЗНАВСТВО

Обсяг	4 кредити ЄКТС, 120 годин
Семестр, рік навчання	3-й семестр, другий рік навчання
Дата, час, місце	За розкладом
Викладач (-і)	Данілова Наталія Василівна, кандидат географічних наук, старший викладач; Нікітін Павло Сергійович, старший викладач
Контактний телефон	+380932807390; +380683766361
E-mail	nataliadanilova0212@gmail.com ; pavlo.nikitin@onu.edu.ua
Робоче місце	Кафедра агрометеорології та агроєкології
Консультації	Офлайн консультації: згідно з графіком роботи викладача. Онлайн-консультації: Viber, Zoom.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація можлива під час проведення консультацій за очним принципом (offline), або дистанційно (online) за допомогою Viber, Telegram, Zoom (за попередньою домовленістю). Комунікація може бути здійснена також з використанням E-mail. При цьому необхідно вказувати своє прізвище, ім'я, курс, факультет та назву курсу. Вирішення робочих питань можливо за вказаними номером телефону.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою курсу є формування у студентів теоретичних знань про ландшафти як природно-територіальні комплекси, фактори і процеси, що їх утворюють, та компоненти ландшафтів. Надзвичайно важливе значення має досконале вивчення динаміки та еволюції природних і антропогенних ландшафтів у землевпорядкуванні з метою оптимізації використання для збереження екологічної рівноваги природних та антропогенних ландшафтів.

Завданням курсу є формування у студентів міцних теоретичних знань і відповідних практичних навичок із закономірностями диференціації географічної оболонки та ієрархією природних територіальних комплексів.

Пререквізити курсу: здобувачі вищої освіти повинні володіти знанням та практичними навичками, набутими під час вивчення дисциплін першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, зокрема «Геодезія», «Картографія», «Геологія та геоморфологія», «Ґрунтознавство», «Землевпорядне проектування», «Землеустрій», «Державний земельний кадастр», «Цифрові плани і карти», «Основи екології», а також інших дисциплін, що забезпечують базову підготовку у сфері геодезії, землеустрою, картографії та природокористування.

Постреквізити: навчальна дисципліна «Ландшафтознавство» є теоретичною та практичною основою для подальшого опанування дисциплін професійної підготовки,

виконання курсових і кваліфікаційних робіт, а також формує компетентності, необхідні для професійної діяльності у сфері геодезії, землеустрою, кадастру, просторового планування територій, моніторингу земель, оцінювання природних ресурсів та раціонального використання земельних ресурсів. Знання, отримані під час вивчення дисципліни, використовуються під час розроблення землепорядної документації, складання тематичних карт, проведення ландшафтного аналізу територій та прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо використання земель.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: фізико-географічні процеси і ландшафтоутворювальні фактори; компоненти ландшафтів як результат взаємодії факторів ландшафтоутворення; структуру ландшафтів та їх властивості; принципи класифікації і класифікаційні ознаки ландшафтів; класифікацію ландшафтів світу та України; генетико-морфологічну територіальну структуру; екосистеми та їх властивості; концепцію ландшафтно-екологічної ніші; класифікацію природних ресурсів та антропогенні ландшафти.

вміти: виконувати підготовку топографічних карт до складання карт елементів рельєфу; складати карти форм рельєфу, експозиції місцевості, стрімкості схилів, ґрунтів, рослинності; складати карти ландшафтів різного таксономічного рангу (урочищ та фацій); виконувати покомпонентне врахування ландшафтних особливостей у проєктах землепорядкування (у тому числі з урахуванням несприятливих процесів і явищ на орних землях та зональних особливостей ландшафтів).

бути здатним: аналізувати та оцінювати структуру, властивості й функціонування природних та антропогенних ландшафтів; визначати та інтерпретувати ландшафтоутворюючі фактори, природні процеси та їх вплив на компоненти ландшафтів; збирати, систематизувати та використовувати геопросторові дані про компоненти ландшафту для вирішення завдань геодезії та землеустрою; застосовувати методи ландшафтного аналізу та картографування під час оцінювання територій; враховувати ландшафтні особливості території під час розроблення та реалізації проєктів землеустрою.

Опанування цієї навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами навичок і компетентностей, спрямованих на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, що проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та визначені Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722, зокрема:

Ціль 2: подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства;

Ціль 11: забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів;

Ціль 13: вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками;

Ціль 15: захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання	Курс буде викладений у формі лекцій (30/6 год.) та практичних занять (30/6 год.), організації самостійної роботи здобувачів (60/108 год.) відповідно для денної та заочної форми навчання. Словесні методи: лекція, пояснення, бесіда, обговорення ландшафтних умов і природоохоронних рішень. Наочні методи: демонстрація топографічних і тематичних карт, схем морфологічної структури ландшафтів, фото- та відеоматеріалів. Практичні методи: картографічний аналіз, морфометричні визначення, складання тематичних карт, порівняння ґрунтового та рослинного покриву, підготовка звітів. Проблемне та дослідницьке навчання реалізується через аналіз конкретної території, встановлення зв'язків між компонентами ландшафту, обґрунтування меж природних комплексів і рішень щодо організації земель. Самостійна робота передбачає опрацювання літератури, підготовку картографічних матеріалів і формулювання висновків.
Зміст навчальної дисципліни	Змістовий модуль I. Загальні відомості з ландшафтознавства Тема 1. Історія виникнення, сучасний стан і перспективи розвитку ландшафтознавства. Тема 2. Теоретичне обґрунтування класифікації ландшафтів і фізико-географічне районування. Змістовий модуль II. Прикладне ландшафтознавство Тема 3. Ландшафтна екологія. Тема 4. Земельні ресурси та антропогенні ландшафти. Тема 5. Агроландшафти як клас антропогенних ландшафтів.
Перелік основної рекомендованої літератури	1. Воловик В.М. Ландшафтознавство : курс лекцій. Вінниця: Твори, 2018. 254 с. 2. Шовкун Т. М., Мирон І. В. Основи загального землезнавства та ландшафтознавства: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 95 с. 3. Яворський Б. І., Карабінюк М. М. Ландшафтознавство: навч.-метод. посіб. Ужгород: Говерла, 2023. 104 с. 4. Матковська С.І., Світельський М.М., Іщук О.В. Ландшафтознавство: навчальний посібник. Олді+, 2021. 144 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – іспит.

Проведення контролю результатів навчання здобувачів освіти відбувається відповідно до Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozenya/poloz-org-kontrol_2022.pdf

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Відвідування занять є обов'язковим, пропуски при наявності лікарняного відпрацьовуються за домовленістю з викладачем до дати заліку. Перескладання заліку встановлюється деканатом.

Запізнення на заняття через поважні причини, які не мають систематичного характеру, передбачені.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова URL: <https://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>.

Політика щодо відвідування: Відвідування практичних занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись відеоконференція он-лайн з використанням дистанційних технологій.

Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf).

За об'єктивних причин в окремих випадках за погодженням з деканатом навчання може відбуватися з використанням технологій дистанційного навчання.

Мобільні пристрої: допускається використання мобільних додатків, INTERNET-мережі, електронних девайсів під час самостійної роботи, у завданнях, які це передбачають.

Поведінка в аудиторії: заохочується активна участь під час інтерактивних лекцій, під час практичних занять, у т.ч. з елементами тренінгів, передбачається відключення мобільних пристроїв, не вітаються запізнення та розмови телефоном тощо.